

Інна Володимирівна ШЕВЧУК,

кандидат наук з державного управління,
доцент кафедри публічного управління та адміністрування
Хмельницького університету управління та права,
innashevchuk555@gmail.com

УДК 351.863(477):343.74

СУТНІСТЬ ТА СПЕЦИФІЧНІ ОЗНАКИ КОРПОРАТИВНОГО ШАНТАЖУ (ГРІНМЕЙЛУ) ЯК «ЛЕГАЛЬНОЇ» СХЕМИ РЕЙДЕРСЬКОГО ЗАХОПЛЕННЯ

Визначено, що сфера корпоративних відносин наразі потерпає від двох основних загроз: рейдерства та грінмейлу, які спрямовані на отримання надприбутку, і навіть повного, силового захоплення суб'єкта господарювання. Особливо слід звернути увагу на грінмейл, так званий «біле» рейдерство, яке здійснюється на законних підставах і яке дуже важко виявити, і ще важче попередити. Розрізнити рейдерство і грінмейл можливо за метою, на яку спрямовано діяльність. Для рейдерства — це захоплення бізнесу, переважно кримінальне та силове, спричинене бажанням швидко заволодіти бізнесом, поки керівництво компанії не встигло прийняти превентивні заходи. Що ж до грінмейлу — то тут мета менш значна, а саме — отримання відступних (майнового або немайнового характеру) від власника бізнесу. Грінмейл можна визначати як окрему, повністю самостійну діяльність або ж як один із інструментів рейдерства. Також у статті визначено сутність та походження поняття «грінмейл» та узагальнено наукові погляди на визначення цього поняття. Окреслено основні напрямки, що допомагають грінмейлеру отримати бажане, а саме: аналіз стану розподілу акцій, обізнаність у сфері діяльності підприємства-жертви, моніторинг порушень корпоративних прав акціонерів. Виділено основні завдан-

ня грінмейлу, такі як: продаж пакету акцій за завищеною ціною; поглинання суб'єкта господарювання з метою заволодіння бізнесом; заниження ціни акції товариства з метою наступної вигідної купівлі зацікавленою стороною; погіршення іміджу, ділової репутації, зниження рівня конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості. Виділено основні умови привабливості компаній для захоплення, такі як: значні розміри активів; майже відсутня або неефективна стратегія корпоративного управління; відсутність єдиного центру управління; наявність земельних ділянок; стабілізоване фінансування з державного бюджету. Було виокремлено основні характерні риси грінмейлу, а саме: результат дій особи чи групи зацікавлених осіб, створення непривабливого іміджу, бажання отримати надприбуток, навмисне втручання в діяльність компанії, формально законні підстави діяльності тощо. Розглянуто основні напрями (блоки) дій грінмейлерів. Запропоновано заходи щодо попередження нападів, зокрема основними є аналіз угод з мінотарними акціонерами; спостереження за запитами щодо наявності та площ земельних ділянок компанії; готовність до судових позовів; моніторинг обсягів кредиторської та дебіторської заборгованості; надійна система захисту акцій товариства; забезпечення інформаційної безпеки компанії. Аналіз наукових джерел та нормативно-правової бази дав змогу визначити, що науковці не можуть дійти згоди щодо єдиного визначення явища грінмейлу, тому що це явище є неоднозначним за своєю природою. Постійна загроза грінмейлу спонукає менеджмент товариства чітко дотримуватись чинного законодавства, з іншого боку — економічна безпека суб'єктів господарювання та економіки держави в цілому знаходиться постійно у хиткому стані, оскільки порушення стабільного функціонування компанії веде до зниження показників господарської та фінансової діяльності.

Ключові слова: грінмейл, мінотарний акціонер, корпоративні права, економічна безпека, силове захоплення.

Сьогодні у сфері корпоративних відносин однією із загроз фінансовій безпеці суб'єкта господарювання доцільно вважати рейдерські захоплення, які завдають значної шкоди як компанії, так і економіці держави в цілому. Так, сучасні економічні реалії змушують посилити увагу до явища грінмейлу як «легальної» схеми «білого» рейдерства.

Дослідженням проблеми корпоративного шантажу (грінмейлу) присвячені праці таких науковців, як: А. Коваль, М. Маслова, О. Паченко, І. Спасибо-Фатєєва, О. Шустік тощо.

Вивчення проблеми ґрінмейлу є досить поверхневим, що визнає його актуальність для вітчизняних суб'єктів господарювання та потребує подальшого дослідження.

Мета статті — проаналізувати основні погляди на визначення сутності, розглянути специфічні ознаки та інструменти ґрінмейлу.

Корпоративний шантаж (ґрінмейл) дуже схожий із корпоративний рейдерством, зокрема дуже часто спрямований на недооцінені суб'єкти господарювання, тобто ті, ринкова вартість активів яких значно перевищує сукупну вартість акцій цієї компанії. Поряд з цим рейдерство і ґрінмейл відрізняються за поставленою метою:

— мета рейдерів — захоплення бізнесу чи власності або недружнє поглинання підприємств [1, с. 23];

— мета ґрінмейлера — отримання відступних (майнового або немайнового характеру) від власника бізнесу; є одним із інструментів рейдерства, проте активно застосовується як самостійна схема.

Поняття ґрінмейл має англійське походження: *greenmail* (від англ. *greenmail* — зелена пошта) та означає діяльність, яка спрямована на отримання прибутку через зловживання своїми корпоративними правами як акціонера або спекуляції зі сторони третіх осіб. Цієї мети можна досягти через придбання визначеної кількості акцій товариства, що дозволить створити загрозу поглинання, а також можливість подальшого перепродажу акцій за завищеною ціною тому ж товариству чи іншій зацікавленій особі. Деякі науковці зазначають, що *greenmail* є поєднанням двох понять *blackmail* (вимагання під загрозою насильства) та *greenback* (доларова банкнота). Проте *blackmail* є кримінально караним діянням, тоді як *greenmail* здійснюється в рамках закону.

Першим, хто застосував ґрінмейл у його сучасному вигляді, вважають Кеннета Дарта, який став відомий тим, що у 1992 році викупив 4 % зовнішнього боргу Бразилії [2, с. 69]. Коли країна звернулася із проханням реструктуризації боргу, Кеннет не погодився та почав вимагати особливих умов ставлення та розрахунків. Пізніше він продовжив скуповувати акції провідних компаній через підставних осіб та збагачуючи свій капітал.

Узагальнити погляди науковців на поняття «ґрінмейл» дуже важко, оскільки кожен автор виділяє специфіку явища залежно від ситуації застосування та очікуваного результату. Також ґрінмейл визначають як корпоративний шантаж, який здійснюється в правовому полі міноритарного акціонера (вимога проведення аудиторських перевірок діяльності компанії, подання скарг, позовів до контролюючих органів та судових інстанцій), спрямований на мотивування менеджменту компанії та мажоритарних акціонерів суб'єкта господарювання придбати акції в цього міноритарного акціонера за завищеною ціною, яка значно перевищує їхню ринкову вартість, або отримання відступних у визначеній формі.

О. Коваль уточнює визначення та трактує корпоративний шантаж як вимагання документів використовуючи право акціонера на отримання інформації про діяльність товариства для вивчення пошу-

ку підстав для подання скарг та позовів [3, с. 7]. О. Шустік погоджується з О. Ковалем і також відносить грінмейл до методів рейдерської атаки [4, с. 5].

Маслова М. відзначає, що грінмейл є ситуацією, коли певна кількість акцій конкретного підприємства перебуває в руках групи осіб, яка вимагає викупити пакет акцій за ціною, що є значно вищою за ринкову з метою попередження процесу поглинання [5, с. 21].

На думку І. Спасибо-Фатеевої, корпоративний шантаж спрямований в основному на мінітарних акціонерів з метою продажу мажоритарним акціонерам певної кількості акцій за завищеною, а подекуди — й відверто спекулятивною ціною [6, с. 89].

Узагальнивши зазначені визначення, можна підсумувати, що корпоративний шантаж (грінмейл) є сукупністю методів або способів вимагання викупити пакет акцій за ціною, вищою за ринкову, з боку третіх осіб або групи мінітарних акціонерів, застосовуючи погрози здійснення недружнього поглинання чи відповідних дій.

Корпоративний шантаж, як правило, здійснюється в рамках чинного законодавства, не дивлячись на те, що є лише складовою цілеспрямованої діяльності щодо поглинання. Якщо розглядати діяльність грінмейлерів з юридичної точки зору, то ці дії мають законний характер, оскільки це трактується як захист своїх законних прав. Хоча, насправді, це є не що інше, як продумані та добре сплановані дії щодо зловживання акціонером чи групою акціонерів корпоративними правами.

Для швидкого та ефективного збагачення грінмейлеру необхідно:

1) проаналізувати стан розподілу акцій (визначити та ознайомитися із біографіями осіб, які мають контрольний пакет акцій; звернути особливу увагу на акціонерів, які володіють значним пакетом акцій (більше 10 %); визначити ступінь розпорошеності капіталу (чим більше розпорошені акції між дрібними акціонерами, тим важче організувати загальні збори акціонерів і відповідно прийняти рішення);

2) бути добре обізнаним у сфері діяльності підприємства-жертви (ґрунтовно вивчити фінансову звітність компанії, визначити та зосередити увагу на «слабких місцях» компанії);

3) звернути увагу на факти порушення корпоративних прав акціонерів, які в подальшому можуть стати союзниками під час здійснення грінмейлу чи навіть рейдерської атаки).

Серед основних завдань грінмейлу можна виділити:

1) продаж пакету акцій за завищеною ціною (вищою за ринкову);
2) поглинання суб'єкта господарювання з метою заволодіння бізнесом;

3) заниження ціни акції товариства з метою наступної вигідної купівлі зацікавленою стороною;

4) погіршення іміджу, ділової репутації, зниження рівня конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості.

Діяльність нападників спрямована на успішні компанії малого та середнього бізнесу. Проте найбільш частими жертвами захоплен

стають, як не дивно, державні підприємства. Це спричинено низкою причин, а саме:

- значні розміри активів;
- майже відсутня або неефективна стратегія корпоративного управління;
- відсутність єдиного центру управління;
- наявність земельних ділянок;
- стабільне фінансування з державного бюджету.

Поряд з цим кагорта науковців та експертів у сфері корпоративних відносин особливо увагу звертають і на роботу менеджменту суб'єкта господарювання, оскільки саме через прогалини керівництва підприємство може стати об'єктом нападу. Таким чином, виділяють три основні помилки менеджменту компанії, які дають змогу грінмейлерам досягти бажаного результату:

1) розпорошеність акцій та велика кількість мінотарних акціонерів веде до неможливості консолідації контрольного пакета акцій у руках керівництва компанії;

2) недостатній контроль за документообігом, особливо інсайдерською інформацією (інформацією, яка призначена для внутрішнього користування та розповсюдження якої на зовні може призвести до збитків);

3) недостатній рівень професіоналізму працівників кадрової служби, юридичного відділу та служби безпеки, що може призвести до незаконного проникнення агента компанії-майбутнього поглинача або підготовка «інсайдера» з числа штатних працівників.

У загальному виділяють такі характерні ознаки корпоративного шантажу (грінмейлу):

1. Корпоративний шантаж є результатом дій (активних чи пасивних) акціонера чи групи акціонерів суб'єкта господарювання.

2. Грінмейл спрямований на створення умов для негативного впливу на діяльність товариства (формування негативного іміджу або репутації підприємства, зниження рівня гудвілу, зменшення довіри кредиторів, отримання збитку від основної діяльності тощо).

3. Механізм корпоративного шантажу спрямований на одержання винагороди (прибутку) за виконання певних дій або за утримання від таких дій у визначеній формі (майновій або немайновій).

4. Корпоративний шантаж є формою навмисного втручання (законного або незаконного) третіх осіб у діяльність суб'єкта господарювання.

5. Грінмейл заснований на факті отримання грінмейлерами акцій або можливості розпоряджатися прямо або опосередковано певною кількістю акцій через право голосу.

6. Дії грінмейлерів мають формально законний характер, хоча і є заздалегідь спланованим зловживанням правами акціонерів.

Слід зауважити, що грінмейл, насамперед, є небезпечним для тих компаній, які не мають власної служби безпеки, юридичного відділу, що веде до прогалин в організаційному та правовому аспекті. Особли-

во привабливі суб'єкти господарювання, які мають у власності земельні ділянки з вигідним транспортним розташуванням, великі офісні й складські приміщення, компанії, де активно впроваджують досягнення науково-технічного прогресу (патенти, ноу-хау тощо). Також корпоративний шантаж є легальним засобом усунення конкурентів.

Реальні можливості грінмейлера визначаються двома взаємопов'язаними факторами, а саме:

1) розміром частки грінмейлера у статутному капіталі товариства, що передбачає приблизну частку можливого прибутку;

2) розмір грошових коштів, які нападники готові потратити на захоплення акцій компанії.

Як і будь-яка інша діяльність, корпоративний шантаж має певний план дій, який можна розбити на п'ять основних блоків:

I. Збір інформації про компанію, її фінансово-господарське становище, оцінка юридичної захищеності.

II. Придбання грінмейлером акцій компанії.

III. Вивчення інсайдерської (внутрішньої) інформації.

IV. Застосування інструментів грінмейлу.

V. Результат діяльності грінмейлерів.

Джерелами інформації про діяльність товариства є, насамперед, звіти про фінансовий стан та результати діяльності. Крім того, додатковою інформацією може слугувати і внутрішня інформація від окремих акціонерів. Закон України «Про акціонерні товариства» спрощує доступ до інформації всім суб'єктам. Вичерпний перелік документів, які може вимагати акціонер, визначено у ст.ст. 77–78 цього Закону. Крім того, передбачено, що компанія зобов'язана надавати копії документів акціонерам протягом 10 днів з дня надходження запиту. Третім особам товариство може відмовити, тоді єдиним виходом грінмейлера є звернення до суду, що дає можливість товариству зміцнити позиції та швидше прорахувати кроки нападника. Разом з тим на офіційному сайті міститься інформація про діяльність суб'єкта господарювання, що є додатковим джерелом інформації, зокрема щодо переліку афілійованих осіб.

У випадку, коли захоплення певного підприємства для грінмейлера становить особливий інтерес, тоді він переходить до наступальних кроків, а саме — купівлі акцій товариства. Слід підкреслити, що тоді до корпоративних прав грінмейлера буде входити право скликати позачергові збори акціонерів, а також вимагати надання інформації про фінансову господарську діяльність підприємства, впливати через право голосу на обрання керівних органів та прийняття рішення щодо визначення напрямів діяльності товариства тощо. Зокрема, відповідно до ст. 47 Закону України «Про акціонерні товариства» від 17 вересня 2008 р., акціонер має право скликати позачергові збори акціонерів при умові володіння ним 10 % акцій товариства. Також слід згадати ст. 75 цього Закону щодо необхідності проведення аудиторської перевірки діяльності підприємства, за умови звернення акціонера, який володіє значним пакетом акцій (більше 10 %) [7].

Після придбання необхідної кількості акцій товариства, ґрінмейлер перешкоджає нормальному функціонуванню компанії усіма доступними засобами, зокрема:

1) подання судових позовів, скарг у контролюючі органи з приводу порушення їхніх корпоративних прав, завдання збитків діями мажоритарних акціонерів;

2) публічна критика керівництва корпорації з приводу прийняття неправильних та необґрунтованих рішень;

3) застосування методів чорного PR (представлення керівництва чи топ-менеджерів компанії з гіршої сторони, відверте перекручування та висвітлення у потрібному світі як особистого, так і професійного життя, ставлення під сумнів рівень професіоналізму та відповідність займаній посаді);

4) використання підроблених документів;

5) підкуп працівників державних органів;

6) порушення кримінальних справ щодо керівництва фірма, представлення часто сфальсифікованих документів;

7) численні, часто не обґрунтовані вимоги ґрінмейлера-акціонера надати інформацію щодо діяльності товариства;

8) розповсюдження чуток про нестійкий фінансовий стан товариства, його близьке банкрутство і крах;

9) активний пошук та використання процедурних порушень, особливо для оскарження легітимності загальних зборів акціонерів.

Як засіб забезпечення судового позову, ґрінмейлери вимагають обмежити або зборонити мажоритарним акціонерам брати участь у загальних зборах акціонерів, або навіть і арештувати акції зазначених акціонерів.

У переважній більшості випадків мажоритарний акціонер змушений викуповувати акції за ціною, що у 2–5 разів вища ринкової (в разі згоди викупити у ґрінмейлера акції). У разі відмови викупу — товариство поглиналося ґрінмейлером.

Корпоративний шантаж часто використовується і заради суттєвого зниження вартості бізнесу, який планує поглинути. Інформація на ринку цінних паперів щодо поглинання чи злиття товариства може викликати значне зростання або зниження вартості акцій. У такому випадку необхідно правильно прорахувати момент, зібрати значну суму коштів, щоб мати можливість почати вчасно скуповувати акції. Сам факт корпоративного шантажу свідчить про незахищеність компанії та недосконалість організаційної та безпекової складової, що веде до зниження вартості акцій та вигідної можливості їх скупити. Підприємству-ґрінмейлеру дешевше буде розмістити неправдиву інформацію у ЗМІ про незадовільний стан товариства і, дочекавшись зниження ринкової вартості акцій, починати скуповувати, ніж самому застосовувати методи корпоративного шантажу.

Методами ґрінмейлу можуть користуватися і дійсні акціонери в період виходу з числа акціонерів компанії, отримавши значні грошові кошти через вимогу викупу своєї частки товариством за ціною, ви-

щою за ринковою. Тобто, ґрінмейл передбачає надзвичайно широкий діапазон інструментів: інформаційних, організаційно-правових, погроза щодо можливого перехоплення управління товариством тощо. Найпоширенішим засобом в цьому випадку є блокування окремих угод або підрив авторитету керівництва компанії перед підписанням важливих угод для останньої.

Практика корпоративних конфліктів свідчить, що поряд з рейдерськими атаками активно застосовується ґрінмейл. Якщо рейдерські атаки були характерні для 90-х років, тоді ґрінмейл є методом захоплення при достатньо наповненій нормативній базі у сфері корпоративного права. Зусилля рейдерів та ґрінмейлерів наразі зосереджені в основному на державних підприємствах України, які мають значні площі (як складські, так і земельні), формальне керівництво (керівники в переважній своїй більшості призначені не за профілем своєї діяльності й фаху, а за родинним чи дружніми зв'язками). Якщо для європейських ґрінмейлерів основною метою є отримання надприбутку, тоді для вітчизняних ґрінмейлерів це є початком дій, які в кінцевому розрахунку приведуть до рейдерського захоплення. Незважаючи на наявність низки законодавчих актів, які обмежують діяльність рейдера, все одно силові захоплення бізнесу на сьогодні є буденним явищем, що лише вкотре підтверджує, що культура бізнесу в Україні не тільки не розвивається, але й залишається на етапі перерозподілу власності і влади 90-х років. На жаль, ведення великого бізнесу сьогодні вимагає наявності або корумпованої складової, або родинних зв'язків. Великий бізнес є монополістом у переважній більшості галузей та може лобювати прийняття необхідних для бізнесу нормативно-правових актів. Основа економіки — середній та малий бізнес — постійно балансує на грані збитковості, оскільки відчувають значний податковий тягар.

Корпоративним шантажем займаються переважно інвестиційні компанії, у штаті яких знаходяться висококваліфіковані юристи, журналісти, економісти та спеціалісти з PR-технологій.

Оскільки наразі відсутнє визначення корпоративного шантажу й механізмів його виявлення та припинення, що вимагає від компанії самостійно формувати превентивні шляхи щодо виявлення ґрінмейлу, до таких заходів можна віднести:

- постійно моніторити запити на Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань;
- спостерігати та аналізувати угоди з мініотарними акціонерами;
- слідкувати за запитом щодо наявності та площ земельних ділянок компанії;
- бути готовими до судових позовів та швидке ініціювання позовів до суду у випадку порушень чинного законодавства щодо компанії;
- контролювати позапланові перевірки правоохоронних та контролюючих органів;

- моніторити обсяги як кредиторської, так і дебіторської заборгованості;
- створити надійну систему захисту акцій товариства;
- ретельно слідкувати за контентом інформації, що розміщується на офіційному сайті суб'єкта господарювання, чітко визначити, яка інформація є інсайдерською;
- забезпечити безперебійну систему документообігу;
- вчасно врегулювати внутрішні та зовнішні корпоративні конфлікти;
- підвищувати правову культуру як штатних працівників, так і акціонерів;
- налагодити систему трудової дисципліни з метою забезпечення інформаційної безпеки компанії.

Проте найголовнішим засобом захисту від захоплення та нападів є налагодження система інформування акціонера про діяльність товариства та своєчасне вирішення корпоративних конфліктів, оскільки саме незадоволені мінотарні акціонери є «засобом» тиску і впливу на компанію та примушування останньої до непопулярних кроків.

На нашу думку, явище корпоративного шантажу (грінмейлу) не можна вважати виключно негативним. Постійна загроза грінмейлу спонукає засновників та менеджмент товариства чітко дотримуватись правових норм, не допускати «розпорошення» акцій та забезпечити оптимальну організаційну структуру компанії.

З іншого боку, економічна безпека суб'єктів господарювання та економіки держави в цілому знаходиться постійно в хиткому стані, оскільки порушення стабільного функціонування компанії веде до зниження показників господарської та фінансової діяльності, зменшується кількість робочих місць, що в кінцевому рахунку негативно впливає на соціально-економічну ситуацію в державі. На нашу думку, ретельного доопрацювання потребують як організаційні, так і правові аспекти регулювання цього явища. Таким чином, необхідність законодавчого визначення поняття «грінмейл» та відповідальність за застосування таких дій є об'єктивною вимогою сучасної економічної ситуації.

Список використаних джерел

1. Пащенко О. Антирейдерське законодавство: аналіз окремих положень // Юридичний радник. 2007. № 2. С. 23–27.
2. Живко З. Б., Муж П. О. Грінмейл як особливий вид поглинання компаній // Вісник Хмельницького національного університету. 2013. № 3, Т. 2. С. 8–72.
3. Коваль А. Способы жестких поглощений // Юридическая практика. 2004. № 29 (343). С. 1–7.
4. Шустік О. Що рейдер тримає в своєму арсеналі // Правовий тиждень. 2007. № 3. С. 1–5.
5. Маслова М. Є. Грінмейл як особливий вид поглинання компаній // Наукові записки / Національний університет «Києво-Могилянська академія». Том 64. Юридичні науки. К., 2007. С. 20–24.

6. Спасибо-Фатеева И. В. Осторожно: рейдер или воронка для легального бизнеса // Все о бухгалтерском учете. 2007. № 43. 14 мая.
7. Про акціонерні товариства : Закон України від 17.09.2008 р. № 514-VI / Верховна Рада України. Законодавство України. URL : <https://goo.gl/AgVz2C>.

Надійшла до редакції 10.06.2017

Шевчук И. В. Сущность и специфические признаки корпоративного шантажа (гринмейлу) как «легальной» схемы рейдерского захвата

Определено, что сфера корпоративных отношений страдает от двух основных угроз: рейдерства и гринмейла, направленных на получение сверхприбыли и даже полного, силового захвата предприятия. Особо следует обратить внимание на гринмейл, так называемое «белое» рейдерство, которое осуществляется на законных основаниях и которое очень трудно обнаружить, и еще труднее предотвратить. Различить рейдерство и гринмейл возможно по целям, на которые направлена деятельность. Для рейдерства — это захват бизнеса, преимущественно уголовное и силовое, вызванное желанием быстро завладеть бизнесом пока руководство компании не успело принять превентивные меры. Что касается гринмейла — здесь цель несколько меньше по размерам, а именно — получение отступных (имущественного или неимущественного характера) от собственника бизнеса. Гринмейл можно определять как отдельную, полностью самостоятельную деятельность, или как один из инструментов рейдерства. Также в статье определена сущность и происхождение понятия «гринмейл» и обобщены научные взгляды на определение этого понятия. Определены основные направления, помогающие гринмейлерам получить желаемое, а именно: анализ распределения акций, осведомленность в сфере деятельности предприятия-жертвы, мониторинг нарушений корпоративных прав акционеров. Выделены основные цели гринмейла, такие как: продажа пакета акций по завышенной цене; поглощения предприятия с целью завладения бизнесом; занижение цены акции общества с целью последующей выгодной покупки заинтересованной стороной; ухудшение имиджа, деловой репутации, снижение уровня конкурентоспособности и инвестиционной привлекательности. Выделены основные условия привлекательности компаний для захвата, такие как значительные размеры активов; почти отсутствует или неэффективная стратегия корпоративного управления; отсутствие единого центра управления; наличие земельных участков; стабильное финансирование из государственного бюджета. Были выделены основные характерные черты гринмейла, а именно: результат действий лица или группы заинтересованных лиц, создание непривлекательного имиджа, желание получить сверхприбыль, преднамеренное вмешательство в деятельность компании, формально законные основания деятельности и тому подобное. Рассмотрены основные направления (блоки) действий гринмейлеров. Предложены меры по предупреждению нападений, в том числе основными являются: анализ сделок с минотарных акционерами; наблюдения по запросам о наличии и площади земельных участков компании; готовность к судебным искам; мониторинг объемов кредиторской и дебиторской задолженности; надежная система защиты акций общества; обеспечение информационной безопасности компании. Анализ научных источников и нормативно-правовой базы позволил определить, что ученые не могут прийти к согласию относительно единого

определения явления гринмейлу, потому что это явление является неоднозначным по своей природе. Постоянная угроза гринмейла побуждает менеджмент общества четко придерживаться действующего законодательства, с другой стороны — экономическая безопасность субъектов хозяйствования и экономики государства в целом находится постоянно в шатком состоянии, поскольку нарушение стабильного функционирования компании ведет к снижению показателей хозяйственной и финансовой деятельности.

Ключевые слова: гринмейл, миноритарных акционер, корпоративные права, экономическая безопасность, силовой захват.

Shevchuk, I. V. The Essence and Specific Features of Corporate Blackmail (Greenmail) as «Legal» Scheme of Raider Attacks

The article stipulates that corporate relations currently suffer from two major threats: raiding and greenmail aimed at obtaining super profit and even full, forceful seizure of entity. Especially, attention should be paid to greenmail so-called «white» raid, carried out legally and that is very hard to detect and even harder to prevent. It is possible to distinguish Greenmail and raid according to the objectives the activity is aimed at. For raiding — this is a seizure of business, mainly criminal and force caused by the desire to quickly seize business until the company had no time to take preventive measures. As for greenmail — the goal here is somewhat smaller — namely obtaining compensation (property or non-property) of the business owner. Greenmail can be defined as a separate, completely independent activity, or as one of the tools of raiding. This article also discusses the essence and origin of the term «greenmail» and summarizes the scientific views on the definition of the term. The basic directions that help green mailer to get what he wants, namely: the analysis of the distribution of shares, acknowledgement in the activity sphere of victim-enterprise, monitoring corporate violations of shareholder rights. The basic objectives of greenmail such as selling shares at a higher price; takeover of entity in order to capture business; price undercutting shares of a company for the purpose of the following profitable buying by the interested party; deterioration of the image, reputation, reduce competitiveness and investment attractiveness. The main terms of attractiveness of companies to capture, such as the large size of assets, almost absent or ineffective corporate governance strategy; the lack of a central government; availability of land; stable funding from the state budget. The study has separated the main features of greenmail, namely the result of a person or group of interested parties, creating an unattractive image, a desire to get profit, intentional interference with the company formally legitimate business and so on. The main areas (blocks) of green mailer's actions have been researched. The measures were proposed to prevent attacks, including the main ones: analysis of transactions with minority shareholders; monitoring of requests for availability and areas of land; willingness to litigation; monitoring the volume of payables and receivables; reliable security system of the company shares; ensuring the information security in the company. Analysis of scientific sources and legal framework made it possible to determine that scientists cannot agree on a single definition of the phenomenon greenmail because this phenomenon is ambiguous in nature. The constant threat of greenmail encourages management company strictly comply with applicable law, on the other hand — economic security of business entities and the state economy as a whole is constantly in shaky condition as stable operation of the violation leads to a decline in economic and financial activity.

Keywords: greenmail, a minority shareholder, corporate rights, economic security, power capture.